

A Fővárosi Ítéltábla a személyesen eljáró dr. felperes neve **felperes címe** vagy dr. **felperes neve** felperesnek, a **alperes jogi képviselőjének neve, címe**) által képviselt alperes neve **alperes címe** alperes ellen kötbér iránt indított perében a Fővárosi Törvényszék 2018. december 13. napján kelt 23.P.24.869/2017/39. számú ítélete ellen a felperes részéről 41. sorszám alatt benyújtott fellebbezés folytán meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek 15 nap alatt 25.000 (huszonötezer) forint + áfa mértékű másodfokú perköltséget, továbbá térítsen meg az államnak külön felhívásra 80.000 (nyolcvanezer) forint fellebbezési eljárási illetéket.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A felperes módosított keresetében 1.000.000 forint megfizetésére kérte kötelezni az alperest kötbér jogcímén a Ptk. 6:186. § alapján.

Az alperes a kereset elutasítását kérte, vitatta a kereset jogalapját. Hivatkozott a kereset alapját képező szerződési rendelkezés érvénytelenségére, jogszabályba, illetőleg jó erkölcsbe ütközés okán. Ezt meghaladóan vitatta, hogy a felmondása bármilyen kihatással lett volna a felperessel szerződő többi ügyfél megbízására, illetőleg ügyeinek alakulására. Álláspontja szerint kötbérfizetési kötelezettsége nem állt be, szerződést nem szegett. A kötbér túlzott mértékére is hivatkozott, és annak mérséklését kérte azzal, hogy a megfizetett 2.000.000 forint ügyvédi munkadíjjal kiegyenlítettnek tekintendő.

Az elsőfokú bíróság az ítéletében a keresetet elutasította és kötelezte a felperest, fizessen meg az alperesnek 2.540.000 forint perköltséget, valamint az államnak 1.500.000 forint le nem rótt eljárási illetéket.

Az ítélet indokolása szerint az alperes mint megbízó és a felperes mint megbízott között 2017. január 19. napján megbízás és tényvázlat megnevezéssel a Ptk. 6:272. § szerinti megbízási szerződés jött létre. Az elsőfokú bíróság rögzítette, hogy a szerződés a megbízott ügyvéddel való együttműködés alperes általi felmondása esetére ír elő kötbérfizetési kötelezettséget, azonban az együttműködés pontos mibenlétét a szerződés nem írta körül, ezért az alperesi szerződésszegés nem valósulhatott meg. A Ptk. 6:186. § (1) bekezdése szerint kötbérfizetési kötelezettség szerződésszegéshez kapcsolódhat. Az alperesi szerződésszegésre alapozott keresetet - alperesi szerződésszegés hiányában - további vizsgálat nélkül elutasította. Kifejtette, hogy amennyiben a szerződési kikötés a szerződésnek az alperes általi felmondásához köti az alperesi kötbérfizetési kötelezettséget, a szerződési rendelkezés magában foglalja a felmondás korlátozását vagy tiltását. Akkor tartotta kötbérnek tekinthetőnek a szerződés 6. pontja 3. bekezdésében szereplő fizetési előírást, ha kizárt vagy korlátozott volt a szerződés alperes általi felmondása, így ezen rendelkezés alperes általi megszegése jelenti azt a szerződésszegést, ami a Ptk. 6:186. § által szabályozott kötbér alapja. Rámutatott, hogy a Ptk. 6:278. § (1) bekezdése kógens rendelkezés, amely értelmében a

megbízási szerződést bármelyik fél felmondhatja, a (4) bekezdés értelmében pedig a felmondás jogának korlátozása vagy kizárása semmis, ez alól csak tartós jogviszony esetén van kivétel. A felek közötti jogviszony Ptk. 6:268. § (4) bekezdés második mondata értelmében vett tartós voltának megítélése körében kiemelte az elsőfokú bíróság, hogy valamely körülhatárolható feladat, ügy hosszabb ideig tartó ellátása önmagában nem eredményezi a jogviszony tartósnak minősülését. Hivatkozott eseti döntésekben foglaltakra, továbbá a szerződés 4. pontjának első mondatára, amelyben rögzített megbízotti tevékenység nem eredményezte a felek között tartós megbízási jogviszony létrejöttét, hiszen a felperes egyetlen, konkrét cselekvéssel teljesített, amikor a keresetlevelet benyújtotta a bíróságon. Az elsőfokú bíróság megítélése szerint a szerződés 4. pontjának második mondata sem utal arra, hogy tartós jogviszony jött létre a felek között. A szerződés egyéb rendelkezéseire figyelemmel sem látta megállapíthatónak a felek között tartós megbízási jogviszony létrejöttét. Ezért a Ptk. 6:278. § (1) bekezdés kógens rendelkezését tekintette irányadónak, amelynek értelmében a szerződést bármelyik fél felmondhatta és a (4) bekezdés első mondata szerint a felmondás jogának korlátozása vagy kizárása semmis. Hivatkozott elvi- és bírósági döntésekre, amelyekből arra vont a jelen esetre vonatkozóan következtetést, hogy a peres felek közötti szerződés nem tartalmaz felmondási időt, nem jelöl meg felmondási okokat, hanem a szerződés teljes időtartamára vonatkozóan teszi lehetetlenné a felmondási jog gyakorlását, ami a felmondás kizárásaként értékelendő. A perbeli szerződési kikötést a megbízó, azaz az alperes felmondási jogának aránytalan mértékű korlátozásának minősítette, ami tartalmilag a felmondási jog gyakorlásának kizárását jelentette. Ezért a szerződési rendelkezés Ptk. 6:278. § (1) bekezdés, 6:95. § szerinti semmisségét állapította meg, amelyből kifolyólag a Ptk. 6:108. § (1) bekezdés első mondata és 6:114. § (1) bekezdés első mondata alapján nem lehet rá jogosultságot, a szerződési rendelkezés teljesítését alapítani, azaz kötbért a felperes nem követelhet. Ezért a keresetet megalapozatlannak tartotta. Kifejtette azt is, hogy amennyiben tartós megbízási jogviszonyként volna értékelendő a felek között létrejött szerződés, a Ptk. 6:278. § (4) bekezdés második mondata értelmében a szerződési rendelkezés nem a felmondás jogának korlátozását, hanem annak tartalmát tekintve kizárást jelent, így az abban az esetben is semmis, és alaptalanná teszi a keresetet a Ptk. 6:95. §, 108. § (1) bekezdés első mondata, 114. § (1) bekezdés első mondata alapján. A szerződés 6. pontjának 1. és 3. bekezdésében foglaltakra megjegyezte, hogy az üzleti titkot két oldalról védték a szerződést aláíró felek, és a szerződés felek által nem vitatott megszűnése miatt a szerződés 6. pont 1. bekezdése alapján a felperes nem érvényesíthetett eredményesen követelést az alperessel szemben. Az elsőfokú bíróság mellőzte a további bizonyítás lefolytatását, figyelemmel arra, hogy felperes a követelését a 6. pont 3. bekezdésére és nem az 1. bekezdésre alapította, így nem volt jelentősége a felperes által előadottaknak, illetőleg a bizonyítási indítványának. A perköltség viselésről a Pp. 78. § (1) bekezdés alapján, a 32/2003.(VIII.22.) IM rendelet 3. § (6) bekezdésére figyelemmel határozott, a bizonyítási eljárás volumene, és erre tekintettel kifejtett képviseleti munka mérlegelésével.

Az elsőfokú ítélet ellen a felperes terjesztett elő fellebbezést. Fellebbezésében elsődlegesen az ítélet megváltoztatását, kereseti kérelmének megfelelő döntés meghozatalát, másodlagosan az elsőfokú ítélet Pp. 252. § (2) bekezdés szerinti hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárásra, új határozat hozatalára utasítását kérte. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a szerződés tartalmát leszűkítő módon értelmezte, a tényállást nem tisztázta kellő mértékben és alaptalanul mellőzte a további bizonyítási indítványát. Elengedhetetlenül szükségesnek tartotta volna annak tisztázását, hogy milyen információkhoz jutott hozzá a szerződést aláíró alperesi képviselő, továbbá a szerződéses kötelek körét, amelybe a jogviszony megszűnése utáni információvédelem is beletartozott, és amelynek megszegése az alperes szerződésszegő magatartásának alapját képezi, és amit a tanúk meghallgatásával tisztázni lehetett volna. Sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság újból megnyitotta a tárgyalást a kamatkövetelés pontosítása érdekében, holott egyértelmű volt a kereset leszállítása. Kifogásolta, hogy az elsőfokú bíróság nem tisztázta, milyen okok és körülmények

vezettek a kereset módosításához. Hangsúlyozta, hogy az alperes tudatosan és önként vállalta a kötbérszankciót, mert szándékában állt végigvinni az ügyet, valamint tisztában volt azzal, hogy a titoktartási nyilatkozat csak a szerződéses jogviszony idejére védi az ügyben keletkezett információkat, szankciók kilátásba helyezésével. Az alperes volt az, aki legutolsóként csatlakozott az általa hasonló ügyekben képviseltekhez. Az alperes tudta, a szerződésben az információ védelem kijátszásának a 6. pont 3. bekezdésében foglalt kötbér a szankciója, azonban a szerződést indokolás nélkül megszüntette. Mindezek alapján tévesnek tartotta azt az elsőfokú ítéleti megállapítást, hogy a kötbérfizetés alapjául kizárólag az együttműködés megszüntetése szolgált. Hivatkozott a Ptk. 1:2. § (1), (2) bekezdésre, 3. § (1), (2) bekezdésre, 5. § (1) bekezdésre. Vitatta az elsőfokú bíróságnak az együttműködés értelmezése kapcsán előadott érvelését. Megítélése szerint a szerződés 6.1. pontja, valamint a titoktartási nyilatkozat részletezi azt a tevékenységet, amelyet a felek a jogviszony fennállása alatt végeznek. Utalt a titoktartási nyilatkozat 2. és 3. bekezdésére, a szerződés 5., 6. pontjában foglaltakra. Állította, hogy nem korlátozta vagy zárta ki a felmondás lehetőségét, az alperes a feltételek ismeretében is ragaszkodott a jogviszony létrehozásához, és önként, szabad akaratából előzetes közös értelmezést követően döntött a szerződés aláírása mellett, miután tudta, hogy csak a szerződésben rögzített feltételek elfogadása esetén kerülhet abba az információs körbe, amelyből a saját ügyében is profitálhat. Az ügy jellegéből következően megítélése szerint hosszú távú tartós, folyamatos jogviszony állt fenn, amit alátámaszt a titoktartási nyilatkozatban részletezett információk tartós védelmének rögzítése, ezért az elsőfokú bíróság a Ptk. 6:278. § (1) bekezdését tévesen alkalmazta. Állította, hogy a szerződésben rögzített együttműködés az információ védelemre is kiterjedt, és az alperes a felmondás jogával visszaélve készítette elő azt, hogy a megszerzett információkat kiszolgáltatthassa, ezáltal a szerződésben vállalt védelmi kötelezettségét szankció nélkül megszeghesse. A szerződésszegő magatartásba beletartozónak tartotta, hogy az alperes a szerződés 6. pont 1. bekezdésében foglalt, az információk védelmét biztosító szankciók hatálya alól a felmondással kivonta magát, ezért joggal való visszaélést valósítja meg, amikor a felmondási jog kizárására vagy korlátozására hivatkozik. Vitatta, hogy az elsőfokú bíróság által felhívott eseti döntések alkalmazhatók lennének a jogvitában. Állította, hogy a felmondás korlátozása az ügy végig vitelének biztosítékát jelentette, mely biztosíték adást az alperes a szerződéskötést megelőzően vállalt. Sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság nem értékelte az alperes felróható magatartásaként, miszerint a felmondási jog mögé bújva az Emberi Erőforrások Minisztériuma általi nyomásgyakorlásnak akart megfelelni azáltal, hogy a szerződést felmondta. Mindezek alapján nem áll fenn a jogszerű felmondás, és éppen az ellenérdekű félhez fűződő lojalitásból származóan kerültek veszélybe a megszerzett információk, hiszen alperes kötelezettségeibe közé tartozott a többi károsult ügyében keletkezett információk védelme is. Mindezen túlmenően a perköltség viselésről való döntést is sérelmezte, mivel nem a kereset leszállítást vette figyelembe a bíróság, hanem az eredeti követelést alapul véve, mérlegeléssel állapította meg a perköltség mértékét, melynek indokát nem adta az ítéletben és nem is vizsgálta, hogy milyen körülmények vezettek a kereset leszállításához. Amennyiben ezen körülmények bizonyíthatóan alátámasztják, hogy az alperes közrehatása miatt szállította le a követelését, abban az esetben a leszállított követelést kellett volna a perköltség számítás alapjául venni.

Az alperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú ítélet helybenhagyására irányult. Kiemelte, hogy az ügyvédi megbízási jogviszonyban mint megbízó széleskörű utasítási joggal rendelkezett és szabadon dönthetett arról, hogy az általa indított peres eljárást folytatni akarja-e, melyből következően a felperes mint megbízott előtt nem köteles feltárni, miért kívánt a keresettől elállni. Utalt a 2017. november 15. napján kelt levelében foglaltakra. Továbbra is vitatta a szerződésszegése fennállását és ezáltal a kötbérfizetési kötelezettségét. Hangsúlyozta, hogy a többi hasonló kártérítési igényt érvényesítő ügyféllel jogviszonyban nem állt, az ügyvédi megbízási szerződés 6. pont 2. fordulata vonatkozásában a felperes nem bizonyította az információk mibenlétét, titkosságát.

Fenntartotta a m. kir. Kúria döntésére hivatkozását a szerződési rendelkezés semmisségének megállapítására. A perköltséget támadó fellebbezést is alaptalannak tartotta.

A fellebbezés nem alapos.

Az elsőfokú bíróság a tényállást a jogvita elbírálásához szükséges mértékben feltárta, a további bizonyítást a másodfokú bíróság is szükségtelennek ítélte meg. A felperest a Pp. 146. § alapján megillette a keresetváltoztatás joga. A Pp. 146. § (5) bekezdés c) pontja szerint nem keresetváltoztatás az, ha a felperes a keresetét leszállítja. A felperes a per során a keresetét két alkalommal is leszállította, annak indokait nem terjesztette elő. A felperes az eljárási jogosultságával élt, amikor a keresetét leszállította. A bíróságot nem terhelte eljárási kötelezettség a keresetleszállítás indokai feltárására. Mindezekre is tekintettel az elsőfokú bíróság lényeges eljárási szabályt nem sértett, a Pp. 252. § (2) bekezdés alkalmazásának eljárásjogi feltételei nem álltak fenn.

Az ítéletérték ezért érdemben bírálta el az ítélet és a fellebbezés megalapozottságát.

Az elsőfokú bíróság a rendelkezésre álló bizonyítékok, így különösen a szerződési okirat alapján helytállóan állapította meg, hogy az alperes mint megbízó és a felperes mint megbízott között - az akkor hatályos - 1998. évi XI. tv. (Ügyvédi tv.) 23. § (1) bekezdése és a Ptk. 6:272. § szerinti ügyvédi megbízási szerződés jött létre. Az írásban rögzített megbízási szerződés tartalma szerint az ügyvédi megbízás alapvetően keresetlevél benyújtásával perbeli képviselőre szolt. A felek egyező előadása értelmében a kikötött ügyvédi munkadíjat az alperes megfizette a felperesnek. Ezen túlmenően a szerződés 5. pontja szerint 20% sikerdíj is kikötésre került, továbbá a sikerdíj 2,5-szeresét kitevő mértékű kötbér fizetési kötelezettséget is rögzítettek a szerződés 6. pontjában. Az Ügyvédi tv. 24. § és a Ptk. 6:278. § szerint mind a megbízót, mint a megbízottat megilleti a felmondási jog. Az Ügyvédi tv. 24. § (2) bekezdés a megbízónak azonnali felmondási jogot biztosít, ugyanakkor a (3) bekezdés szerint folyamatos megbízási jogviszony esetén a felek az Ügyvédi tv. 24. § (1)-(2) bekezdéstől eltérően is rendelkezhetnek a felmondásról. A Ptk. 6:278. § (4) bekezdése kimondja, hogy a felmondás jogának korlátozása vagy kizárása semmis, és csak tartós megbízási jogviszony esetén ad lehetőséget arra, hogy a felek megállapodjanak a felmondás jogának korlátozásában és kikössék azt is, hogy meghatározott idő előtt a rendes felmondás joga nem gyakorolható.

Az elsőfokú bíróság arra helytállóan mutatott rá, hogy a felek között megbízási jogviszony tartós jogviszonynak nem minősíthető.

A megbízási szerződés 6. pontjában az ügyvédi megbízási díj, a sikerdíj 2,5-szeresét elérő kötbér fizetési kötelezettséghez kötött felmondási jog az ítéletérték megítélése szerint tartalmilag a felmondási jog kizárását jelenti. Az ilyen mértékű kötbér fizetési kötelezettséghez kötött felmondási jog a megbízót elzárja a jogszabály által biztosított szerződési jogosultsága, a felmondás gyakorlásától. A szerződés 6. pontjában rögzített, kötbér fizetési kötelezettséghez kötött felmondási jog a Ptk. 6:278. § (4) bekezdés első mondata szerinti tiltó rendelkezés megkerülésére irányul, ezért a Ptk. 6:95. § szerint semmis. Ezért arra jogot a felperes nem alapíthatott.

A megbízó mint egy per felperese nem lehetett elzárva attól, hogy az általa - ügyvéd eljárása mellett - indított perben az igény érvényesítésétől elálljon. Az általa kezdeményezett perben a keresettől való elállás az alperes önálló rendelkezési joga, amely az ügyvédi megbízási szerződésben nem volt korlátozható az ügyvédi megbízási szerződés felmondási jogának korlátozásával, és a felperes felé kötbér fizetési kötelezettség sem kapcsolódhatott az igényérvényesítéstől való elálláshoz. A rendelkezésre álló iratok szerint az alperes a törvényes képviselőjében bekövetkezett változást,

valamint a keresetlevél idézés kibocsátása nélküli elutasítását követően döntött úgy, hogy az igényérvényesítéstől eláll. Az alperes az ügyvédi megbízási szerződésen alapuló utasítási jogát gyakorolta, amikor a felperest mint az őt képviselő ügyvédet a keresettől elálló nyilatkozat bírósághoz benyújtására hívta fel. Az alperes alappal hivatkozott arra, hogy ezt követően már nem volt indoka az ügyvédi megbízási jogviszony fenntartására.

A rendelkezésre álló bizonyítékok, tényadatok alapján az alperes részéről a felmondási jog gyakorlása szerződésszegést nem valósított meg.

Az ítélet tábla megjegyzi, hogy Ptk. 6:186. § rendelkezéseiből következően a kötbér káratálya, amely jogellenes magatartáshoz, szerződésszegéshez kapcsolódik, szerződésszegés következtében áll be.

A felperes titoksértő magatartást nem jelölt meg. Az alperes szerződésszegő magatartása e tekintetben sem bizonyított, figyelemmel arra, hogy a Pp. 164. § (2) bekezdés értelmében a bizonyítás a felperest terhelte. A titoksérelem alapvetően a felperesnek az alpereshez hasonló igényt érvényesítő ügyfeleinél merülhetett volna fel, azonban ilyen adat nem volt, és az sem merült fel, hogy a felperes többi ügyfele ilyen igénnyel fellépett volna.

Mindezek kiemelésével az elsőfokú bíróság megalapozottan utasította el a keresetet.

Az elsőfokú bíróság a perköltség viseléséről is helytállóan döntött. A felperes a pert 2.250.000.000 forint és kamataira indította meg, majd a per folyamán a keresetét leszállította először 900.000.000 forintra és kamatára, majd 1.000.000 forintra. A kereset leszállítás oka nem az alperes peres eljárás során történt teljesítése volt. Ennek hiányában érdektelen, hogy a felperes mint a per ura milyen indokok alapján szállította le a keresetét. Mindebből következően a keresetleszállítás pervesztésnek minősül. Az alperes a keresetlevélben megjelölt követelés alapján terjesztette elő az ellenkérelmét, az alperest képviselő ügyvéd is erre tekintettel vállalta el a perbeli képviseletet, fejtett ki ügyvédi tevékenységet. Az alperes perbeli cselekvésén kívül álló okból történt keresetleszállítás a következetes ítélkezési gyakorlat alapján azt vonja maga után, hogy a keresetleszállítással érintett követelésrész tekintetében is a felperest kell pervesztésnek tekinteni. Ezért a jelen esetben a felperes a keresetlevelében megjelölt követeléshez képest tekinthető teljes egészében pervesztésnek, amelynek okán a Pp. 78. § (1) bekezdés értelmében a keresetlevélben megjelölt követelés - és nem a leszállított követelés - mint pertárgy érték alapján kellett az elsőfokú bíróságnak a perköltség mértékéről határoznia. Mindebből következően az elsőfokú bíróság által az alperes javára meghatározott perköltség összegének leszállítására alap nem volt.

A kifejtettek értelmében az ítélet tábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdés alapján helybenhagyta.

A felperes fellebbezése eredménytelen volt, ezért a másodfokú perköltség viseléséről a Pp. 78. § (1) bekezdés szerint határozott az ítélet tábla. A fellebbezési pertárgy érték 1.000.000 forint volt, melyre tekintettel állapította meg az alperest képviselő ügyvéd munkadíját a 32/2003.(VIII.22.) IM. rendelet 3. § (2) (5) bekezdés és 4/A. § (1) bekezdés alapján.

A felperes illetékfeljegyzési joga következtében le nem rótt fellebbezési illeték viseléséről az ítélet tábla az 1990. XCIII. tv. 74. § (3) bekezdés alapján alkalmazandó 6/1986.(VI.26.) IM. rendelet 13. § (2) bekezdés szerint határozott.

Budapest, 2019. március 5.

Dr. Németh László
a tanács elnöke

. Merőtey Anikó . Molnár Ágnes
előadó bíró

bíró